

at juridisk Ret og Udførelse af en Retfærdighedsbehandling ikke er affurat det samme; at de ikke ere det, behøve vi ikke nogen lang Underjøgelse for at se. Der kan ikke være Tale om, at vedkommende Lærere have en juridisk Ret; havde de haft det, vilde jeg ikke være kommen til Rigsdagen med dette Lovforslag, saa vilde jeg administrativt have paalagt Skolefondene at udrede Summen. Men det, som for mig er det afgjørende, er, at det er min bestemte Opfattelse af Loven af 1856, at den sætter Skolefondene i dette Forhold ganske paa samme Standpunkt som Livrenteanstalten; og deraf slutter jeg, at de ogsaa maa have ganske de samme Pligter fra et almindeligt moralsk Retfærdighedsstandpunkt overfor disse Interessenter, som Livrenteanstalten har overfor sine Interessenter. Det er min Slutning, og jeg tror ikke, man vil kunne sige Stort derimod. Naar man vil gaa ind paa denne Grundsætning — og det bliver man dog nødt til — som Loven af 1856 har fastsat — at den maasse kan være urimelig er en anden Sag, jeg kan tilbøielig være enig heri; men Bestemmelsen er der nu — saa synes det mig ganske naturligt, at man ogsaa udfører den i denne Konsekvens, som jeg her har forelagt Thinget. Thi det kan, for at gjentage det, dog ikke negtes, at Sagen simpelthen er den, at Bonusudbetalingen i Fjor var en Erstatning for Tarifnedsettelse — ja, det kan ikke negtes, om saa det ærede Medlem vil gaa ind derpaa eller ei — det var en Erstatning for Tarifnedsettelse, og her er det sikkert, at i det Dieblit der var kommen en Tarifnedsettelse, maatte alle Skolefondene have fundet sig i, at alle disse daarlige Liv i samme Dieblit havde faaet samme Tarifnedsettelse. Deraf slutter jeg, at det ikke er mere end rimeligt, naturligt og billigt, at de ogsaa betale den Bonus, her er Tale om. Hvad angaar, at man ikke bør lægge Mere paa Hartornet, er jeg enig med det ærede Medlem; men hvad her er Tale om, er en saa stor Ubethdelighed og en Gang for alle, saa det synes jeg dog er intet Argument mod Lovforslaget, at Hartornet kan komme til at betale 60,000 Kr. — og meget Mere kan det ikke blive — en Gang for alle til dette Formaal.

Neergaard: Jeg vil bemærke til den høitærede Minister, at ved en Gjennemlæs-

ning af saavel Motiverne til Bonusloven i Fjor, som de Udtalelser, der faldt fra den høitærede Finansminister og forskjellige ærede Medlemmer, som deltog i Debatten, vil det utvivlsomt fremgaa, at Prinsiperne for Bonusloven i Fjor vare, at tilbagebetale Interessenterne, hvad de havde betalt for Meget, det vil sige, hvad de havde betalt ud over, hvad der kunde dække Anstaltens Forpligtelser og dække dens Administrationsudgifter. At Bonusudbetalingen ikke er en slet og ret Erstatning for Tarifnedsettelsen, fremgaar allerede deraf, at det er principielt helt forskjellige Ting. Ved Bonusudbetalingen udjævner man et Forhold, som har fundet Sted i tidligere Aar, og ved Tarifbestemmelser berører man aldeles ikke, hvad der er foregaaet i tidligere Aar, men giver kun i Fremtiden en Nedsættelse i Præmier. Derfor kan der ikke være Tale om, at Lovgivningsmagten skulde have vedtaget det Eine som Erstatning for det Andet.

C. Ravn: Jeg kunde i Grunden have fratrukket Ordet efter de Udtalelser, der nu faldt fra den høitærede Minister og den ærede sidste Taler (Neergaard), men jeg vil dog pointere det lidt stærkere, at naar Bonusudbetaling sker, er det, fordi man indtil den Dag har betalt for Meget, og dersom man altsaa havde taget en Tarifnedsettelse i Stedet for Bonusudbetaling, vilde disse Lærere ikke have faaet den mindste Godtgjørelse for, hvad de have betalt for meget, men kun for Fremtiden være komne til at hve en mindre Præmie. Naar den høitærede Minister ellers saa stærkt fremhævede sin Ret til at fremkomme med Forslaget, ja endogsaa den Pligt, han havde i Henhold til § 21 i Loven af 1856, tror jeg nok, det kan siges, at deri ligger en Berettigelse for Ministeren til at fremkomme med Forslaget, men ikke en Ret for Lærerne; den ligger temmelig fjænt. Hvad det er for en Ret, man mener, her kan gøres gjældende for Lærerne, veed jeg ikke. En Ting maa vi huske paa, og det er, at disse Lærere have faaet en Begunstigelse ved denne Bestemmelse, idet de som østest lide af en eller anden Helbreds-svaghed og som Følge deraf have større Dødelighed, og man vilde derfor ogsaa faaet at se, at dersom Regnskabet skulde opgøres med Skolefondene, havde disse Tab ved at